

Standardowy maj!

cykl webinarium poświęconych
standardom audytu wewnętrznego
dla jednostek sektora finansów
publicznych – cz. 3
(18 maja 2021 r.)

Maj miesiącem audytu wewnętrznego

„Audyt wewnętrzny to narzędzie, które pomaga w nowoczesnym zarządzaniu jednostkami sektora finansów publicznych. Audytorzy na co dzień wspierają ministrów i kierowników jednostek w realizacji celów oraz zadań, świadczą usługi zapewniające i doradcze.”

„Z okazji międzynarodowego miesiąca świadomości o audycie wewnętrznym dziękuję audytorom wewnętrznym za zaangażowanie i profesjonalizm oraz życzę, aby ich trud i przede wszystkim rola, jaką odgrywają dla finansów publicznych, były właściwie postrzegane.”

– powiedział minister finansów, funduszy i polityki regionalnej Tadeusz Kościński.

[Źródło: https://www.gov.pl/web/finanse/maj-miesiacem-audytu-wewnetrznego](https://www.gov.pl/web/finanse/maj-miesiacem-audytu-wewnetrznego)

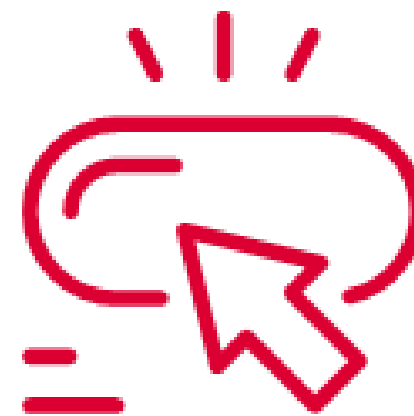
Agenda webinarium (standardy działania cz. 1):

2000 – Zarządzanie audytem wewnętrznym

- 2010 – Planowanie
- 2020 – Informowanie i zatwierdzanie
- 2030 – Zarządzanie zasobami
- 2040 – Zasady i procedury
- 2050 – Koordynowanie i zaufanie
- 2060 – Składanie sprawozdań kierownictwu wyższego szczebla i radzie
- 2070 – Usługodawca zewnętrzny a odpowiedzialność organizacji za audyt wewnętrzny

2100 – Charakter pracy

- 2110 – Ład organizacyjny
- 2120 – Zarządzanie ryzykiem
- 2130 – Kontrola

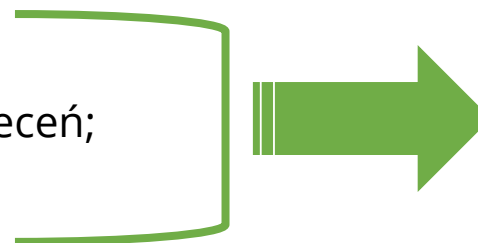
Zarządzanie audytem wewnętrznym i wartość dodana (grupa 2000)

Zarządzanie audytem wewnętrznym jest **skuteczne**, gdy:

- 1) osiąga on cele i wypełnia obowiązki określone w karcie audytu wewnętrznego;
- 2) działa zgodnie z definicją audytu wewnętrznego określoną w przepisach prawa i Standardami;
- 3) pracownicy audytu wewnętrznego przestrzegają przepisów prawa (ustawa i rozporządzenie) i Standardów;
- 4) bierze pod uwagę trendy i pojawiające się zagadnienia, które mogłyby wpływać na jednostkę.

Wartość dodana dla jednostki sektora finansów publicznych, poprzez:

- 1) udzielanie zapewnienia;
- 2) wydawanie wartościowych i użytecznych zaleceń;
- 3) realizację czynności doradczych.

**!!! kontrola
zarządcza !!!**

Planowanie audytu wewnętrznego (standard 2010)

– proces zmierzający do opracowania planu opartego na analizie ryzyka w uzgodnieniu z kierownikiem jednostki (**rozporządzenie**)

I. Przestrzeń audytu wewnętrznego:

- 1) analiza celów i zadań jednostki – identyfikacja obszarów działalności jednostki (w tym cele z planu działalności, strategii):
 - a) przedmiotowo z określeniem właściciela i uczestników;
 - b) podmiotowo (komórki org., jednostki);
- 2) optymalne jest powiązanie obszarów działalności z obszarami zidentyfikowanymi na potrzeby analizy ryzyk wpływających na realizację celów i zadań jednostki – potrzeba standaryzacji (**!dojrzałość systemu zarządzania ryzykiem w jednostce!**)

II. Analiza ryzyka (identyfikacja i szacowanie ryzyka) – lista wszystkich zidentyfikowanych obszarów działalności jednostki, uwzględniająca ich kolejność wynikającą z oceny ryzyka (standard 2010.A1):

- 1) metoda – właściwy wybór (powtarzalność, porównanie...); **!Analiza ryzyka udokumentowana i uwzględniająca sposób zarządzania ryzykiem w jednostce!**
- 2) **ryzyka wpływające na realizację celów i zadań jednostki** oraz **wyniki audytów i kontroli** (cenne źródła informacji).

Koordynowanie i zaufanie

- Współpraca z zewnętrznymi służbami audytu i kontroli.
- Współpraca z innymi osobami dostarczającymi zapewnienie (o niższym poziomie pewności) w organizacji.
- Tworzenie mapy zapewnienia.

!!! narzędzie MF !!!

<https://www.gov.pl/web/finanse/narzedzia-wspierajace-funkcje-audytu-wewnetrznego-i-dobre-praktyki>

Ministerstwo Finansów

O ministerstwie **Co robimy** Aktualności Załatw sprawę Kontakt PL

Ministerstwo Finansów > Co robimy > Kontrola zarządcza i audyt wewnętrzny w jednostkach sektora finansów publicznych > Koordynacja audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych > Narzędzia wspierające funkcję audytu wewnętrznego i „dobre praktyki”

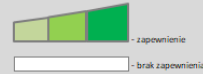
< Powrót

Narzędzia wspierające funkcję audytu wewnętrznego i „dobre praktyki”

W zakładce znajdują się narzędzia wspierające funkcję audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych - opracowane przez Ministerstwo Finansów oraz przykłady rozwiązań praktycznych - tzw. „dobre praktyki”, w zakresie prowadzenia audytu wewnętrznego.

MAPA ZAPEWNIENIA według stanu na dzień 15 listopada 2020 r. w jednostce: Jednostka Sektora Finansów Publicznych			Aaaaa Bbbbbb (nazwa jednostki)																III LINIA - AUDYT WEWNĘTRZNY		Obszar działalności, w którym realizowane są cele ujęte w planie działalności jednostki w roku bieżącym	Obszar działalności, w którym realizowane będą cele ujęte w planie działalności jednostki w roku następnym	Wynik analizy ryzyka do planu audytu na rok następnny (poziom ryzyka wg skali przyjętej w KAW)	Priorytet Komitetu audytu na rok następnny (dot. jednostek w dziale)	Priorytet kierownika jednostki na rok następnny	Obszar działalności, w którym zaplanowano zadania zapewnialające w roku następnym
Lp.	Obszar działalności	Podobszar działalności	II LINIA - wewnętrzne źródła zapewnienia						Zewnętrzne źródła zapewnienia						Działania audytu wewnętrznego	Opinia kierownika KAW dot. działań wykonawców usług zapewnialających lub doradczych (kolumny 27-28 nie są obowiązkowe, odnoszą się do zaufania kierownika KAW do innych źródeł zapewnienia - wewnętrznych i zewnętrznych, zgodnie ze Standardem ISO 37000 Koordynowanie i zaufanie)	Uwagi do opinii dot. działań zapewnialających									
			Komórka kontroli wewnętrznej	Inspektor ochrony danych	Auditor ISO	Pełnomocnik ds. informacji niejawnych	Pełnomocnik ds. systemu antykorupcyjnego	Komórka prawna	Doradca ds. etyki	Biegły rewident	NIK	KAS	ZUS	UODO									PIP	RIO		
1	Obszar działalności		Xz	(X)	-	(X)	X-1z	(X)	(X)	-	-	X	-	X-1		X-1	X	Zaufanie		TAK	NIE	RYZIKO WYSOKIE	TAK	NIE	NIE	
2	Obszar działalności		Xz	Xz	-	(X)	-	(X)	X	X	Xz	-	-	-	X	-	Xz	OGRANICZONE ZAUFANIE	Uwagi powinny odnosić się do wiarygodności kierownika KAW w zakresie kompetencji, obiektywizmu i należytej staranności zawodowej wykonawców usług zapewnialających i/lub zakresu, celów i wyników prac realizowanych przez innych wykonawców usług zapewnialających	TAK	TAK	RYZIKO KRYTYCZNE	NIE	TAK	TAK	
3		Podobszar działalności 1	Xz	X-1	-	(X)	-	(X)	X	X	Xz	-	-	-	X	-	X-1z	BRAK ZAUFANIA		NIE	TAK	RYZIKO NISKIE	NIE	NIE	NIE	
4		Podobszar działalności 2	-	X-1	X-1z	(X)	-	(X)	X	-	Xz	-	-	-	X	-	X	Zaufanie		NIE	NIE	RYZIKO NISKIE	NIE	TAK	TAK	

Imię i nazwisko kierownika komórki audytu wewnętrznego (KAW)	tel. kontaktowy	adres mailowy	data wypełnienia
Jan Kowalski	22 111 22 33	audyt@iia.pl	05.12.2020 r.

Skala oceny na poziomie II linii (kolumny 8-16)		Skala oceny dla zewnętrznych źródeł zapewnienia (kolumny 17-25)		Skala oceny na poziomie III linii (kolumna 26)		Skala do opinii KAW dot. działań wykonawców usług zapewnialających - dla wszystkich dostawców zapewnienia (kolumna 27)	
X	gdy w roku bieżącym (n) przeprowadzono działania, a w ich wyniku nie formułowano zażeń lub były one formułowane i zostały zrealizowane	X	gdy w roku bieżącym (n) przeprowadzono działania, a w ich wyniku nie formułowano zażeń lub były one formułowane i zostały zrealizowane	X	gdy w roku bieżącym (n) przeprowadzono działania, a w ich wyniku nie formułowano zażeń lub były one formułowane i zostały zrealizowane	Zaufanie	Kierownik KAW uznał, że może polegać na pracach innych wykonawców usług zapewnialających i doradczych (wewnętrznych i zewnętrznych).
Xz	gdy w roku bieżącym (n) przeprowadzono działania, a w ich wyniku formułowano zalecenia, które do dnia opracowania mapy zapewnienia nie zostały zrealizowane	Xz	gdy w roku bieżącym (n) przeprowadzono działania, a w ich wyniku formułowano zalecenia, które do dnia opracowania mapy zapewnienia nie zostały zrealizowane	Xz	gdy w roku bieżącym (n) przeprowadzono działania, a w ich wyniku formułowano zalecenia, które do dnia opracowania mapy zapewnienia nie zostały zrealizowane	OGRANICZONE ZAUFANIE	Kierownik KAW uznał, że w ograniczonym stopniu może polegać na pracach innych wykonawców usług zapewnialających i doradczych (wewnętrznych i zewnętrznych).
X-1	gdy w roku bieżącym (n) nie przeprowadzono działań, w roku n-1 przeprowadzono działania, a w ich wyniku nie formułowano zażeń lub były one formułowane i zostały zrealizowane	X-1	gdy w roku bieżącym (n) nie przeprowadzono działań, w roku n-1 przeprowadzono działania, a w ich wyniku nie formułowano zażeń lub były one formułowane i zostały zrealizowane	X-1	gdy w roku bieżącym (n) nie przeprowadzono działań, w roku n-1 przeprowadzono działania, a w ich wyniku nie formułowano zażeń lub były one formułowane i zostały zrealizowane	BRAK ZAUFANIA	Kierownik KAW uznał, że nie może polegać na pracach innych wykonawców usług zapewnialających i doradczych (wewnętrznych i zewnętrznych).
X-1z	gdy w roku bieżącym (n) nie przeprowadzono działań, w roku n-1 przeprowadzono działania, a w ich wyniku formułowano zalecenia, które do dnia opracowania mapy zapewnienia nie zostały zrealizowane	X-1z	gdy w roku bieżącym (n) nie przeprowadzono działań, w roku n-1 przeprowadzono działania, a w ich wyniku formułowano zalecenia, które do dnia opracowania mapy zapewnienia nie zostały zrealizowane	X-1z	gdy w roku bieżącym (n) nie przeprowadzono działań, w roku n-1 przeprowadzono działania, a w ich wyniku formułowano zalecenia, które do dnia opracowania mapy zapewnienia nie zostały zrealizowane		
-	gdy nie przeprowadzono działań w roku bieżącym (n) i w roku n-1	-	gdy nie przeprowadzono działań w roku bieżącym (n) i w roku n-1	-	gdy nie przeprowadzono działań w roku bieżącym (n) i w roku n-1		
(X)	gdy działania miały charakter ciągły						

Poziom ryzyka (skala KAW): należy wpisać swoją skalę zastępując poniższy przykład
RYZIKO KRYTYCZNE
RYZIKO WYSOKIE
RYZIKO ŚREDNIE
RYZIKO NISKIE
RYZIKO BARDOZO NISKIE

Planowanie audytu wewnętrznego (standard 2010)

– proces zmierzający do opracowania planu opartego na analizie ryzyka w uzgodnieniu z kierownikiem jednostki (**rozporządzenie**)

III. Priorytety kierownika jednostki i komitetu audytu (standard 2010.A2):

- 1) uwzględnienie informacji o priorytetach kierownika jednostki w procesie przygotowania planu;
- 2) przyjęcie proponowanych **zadań doradczych** (standard 2010.C1 – **ważne!**) – **czynności doradcze z wynikają z analizy ryzyka – patrz Wprowadzenie do Standardów (...) wykonywane są zwykle w odpowiedzi na konkretne zapotrzebowanie zlecniodawcy;**
- 3) priorytety komitetu audytu – jak je uwzględnić w procesie przygotowania planu?

IV. Analiza dostępnych zasobów osobowych:

- 1) sposób jej przeprowadzenia;
- 2) wynik analizy, który determinuje i wpływa na zakres prowadzenia audytu wewnętrznego w danym roku.

Planowanie audytu wewnętrznego (standard 2010)

– proces zmierzający do opracowania planu opartego na analizie ryzyka w uzgodnieniu z kierownikiem jednostki (**rozporządzenie**)

V. Plan audytu wewnętrznego:

- 1) elementy planu (rozporządzenie, sformułowanie w szczególności + ew. wytyczne KA);
- 2) akceptacja planu przez kierownika jednostki (standard 2020 - *Informowanie i zatwierdzanie*);
- 3) udostępnianie go pracownikom jednostki (+ dystrybucja do komórki audytu w ministerstwie dla KA – jednostki w dziale).

VI. Zmiany planu audytu wewnętrznego w trakcie roku:

- 1) czego dotyczą zmiany – patrz elementy planu i treść interpretacji do standardu 2010 – *Planowanie* (zasoby, zmiany, nowe potrzeby);
- 2) sposób i tryb wprowadzenia zmian – w uzgodnieniu z kierownikiem jednostki.

Prowadzenie audytu wewnętrznego (standard 2030, 2040, 2060)

I. Realizacja zatwierdzonego planu audytu i efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów (standard 2030 – *Zarządzanie zasobami*):

- 1) zapewnienie odpowiednich i wystarczających zasobów do realizacji planu – rola kierownika komórki audytu wewnętrznego;
- 2) efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów – rola kierownika komórki audytu wewnętrznego (co oznacza?).

II. Zasady i procedury audytu wewnętrznego (standard 2040 – *Zasady i procedury*):

- 1) zakres i cel procedur audytu wewnętrznego (cel: standard 1210 – *Biegłość*, 1220 – *Należyta staranność zawodowa*; 1300 – *Program zapewnienia i poprawy jakości*) – nowoczesne metody (zwinność) + potrzeba np. realizacji audytów zdalnie!
- 2) przyjęcie procedur w komórce audytu wewnętrznego, ich przegląd i ew. aktualizacja.

Sprawozdanie z pracy

III. **Sprawozdanie z prowadzenia audytu wewnętrznego** (standard 2060 – *Składanie sprawozdań kierownictwu wyższego szczebla i radzie*) – elementy planu (rozporządzenie, sformułowanie w szczególności + ew. wytyczne KA) oraz dystrybucja do komórki audytu w ministerstwie dla KA – jednostki w dziale).

Dobre praktyki w zakresie sprawozdawczości:

- Informacje na temat zgodności ze standardami, regulacjami oraz inne istotne z punktu widzenia prowadzenia audytu.
- Roczna opinia audytowa.

Standard 2070 – usługodawca

2070 – Usługodawca zewnętrzny a odpowiedzialność organizacji za audyt wewnętrzny

Jeśli audyt wewnętrzny jest prowadzony przez zewnętrznego usługodawcę, musi on poinformować organizację o jej odpowiedzialności za posiadanie skutecznego audytu wewnętrznego.

Interpretacja:

Organizacja wykazuje tę odpowiedzialność realizując program zapewnienia i poprawy jakości, który ocenia zgodność audytu z Kodeksem etyki i Standardami.

Charakter pracy (grupa standardów 2100)

– specyfika jednostek sektora finansów publicznych
(kontrola zarządcza – art. 68 *uofp*)

Art. 68. 1. Kontrolę zarządczą w jednostkach sektora finansów publicznych stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy.

2. Celem kontroli zarządczej jest zapewnienie w szczególności:

- 1) zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi;
- 2) skuteczności i efektywności działania;
- 3) wiarygodności sprawozdań;
- 4) ochrony zasobów;
- 5) przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania;
- 6) efektywności i skuteczności przepływu informacji;
- 7) zarządzania ryzykiem.

!!! ład
organizacyjny !!!

!!! mechanizmy
kontrolne !!!

Charakter pracy (grupa standardów 2100)

– specyfika jednostek sektora finansów publicznych (kontrola zarządcza – art. 272 uofp)

Art. 272. 1. **Audyt wewnętrzny** jest działalnością niezależną i obiektywną, której celem jest wspieranie ministra kierującego działem lub kierownika jednostki w realizacji celów i zadań przez **systematyczną ocenę kontroli zarządczej** oraz **czynności doradcze**.

2. **Ocena**, o której mowa w ust. 1, **dotyczy w szczególności adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w dziale administracji rządowej lub jednostce**.

Charakter pracy (grupa standardów 2100)

– specyfika jednostek sektora finansów publicznych
(kontrola zarządcza – art. 272 *uofp*)

2110 – *Ład organizacyjny*

Audyt wewnętrzny **musi oceniać procesy kształtujące ład organizacyjny i przedstawiać stosowne zalecenia usprawnienia tych procesów** w zakresie:

- podejmowania decyzji strategicznych i operacyjnych;
- nadzorowania zarządzania ryzykiem i kontroli;
- promowania odpowiednich zasad etyki i wartości w organizacji;
- zapewniania skutecznego zarządzania efektywnością działań organizacji i odpowiedzialności za wyniki;
- przekazywania informacji o ryzykach i kontroli do odpowiednich obszarów organizacji;
- koordynowania działań i przekazywania informacji pomiędzy radą, audytorami zewnętrznymi i wewnętrznymi, innymi wykonawcami usług zapewniających oraz kierownictwem.

!!! kontrola zarządcza !!!

(standard 2110.A1 i 2110.A2)

Charakter pracy (grupa standardów 2100)

– specyfika jednostek sektora finansów publicznych
(kontrola zarządcza – art. 272 *uofp*)

2120 – Zarządzanie ryzykiem

Audyt wewnętrzny **musi oceniać skuteczność i przyczyniać się do usprawnienia procesów zarządzania ryzykiem.**

Interpretacja:

Audyt wewnętrzny uważa procesy zarządzania ryzykiem za skuteczne, jeśli z jego oceny wynika, że:

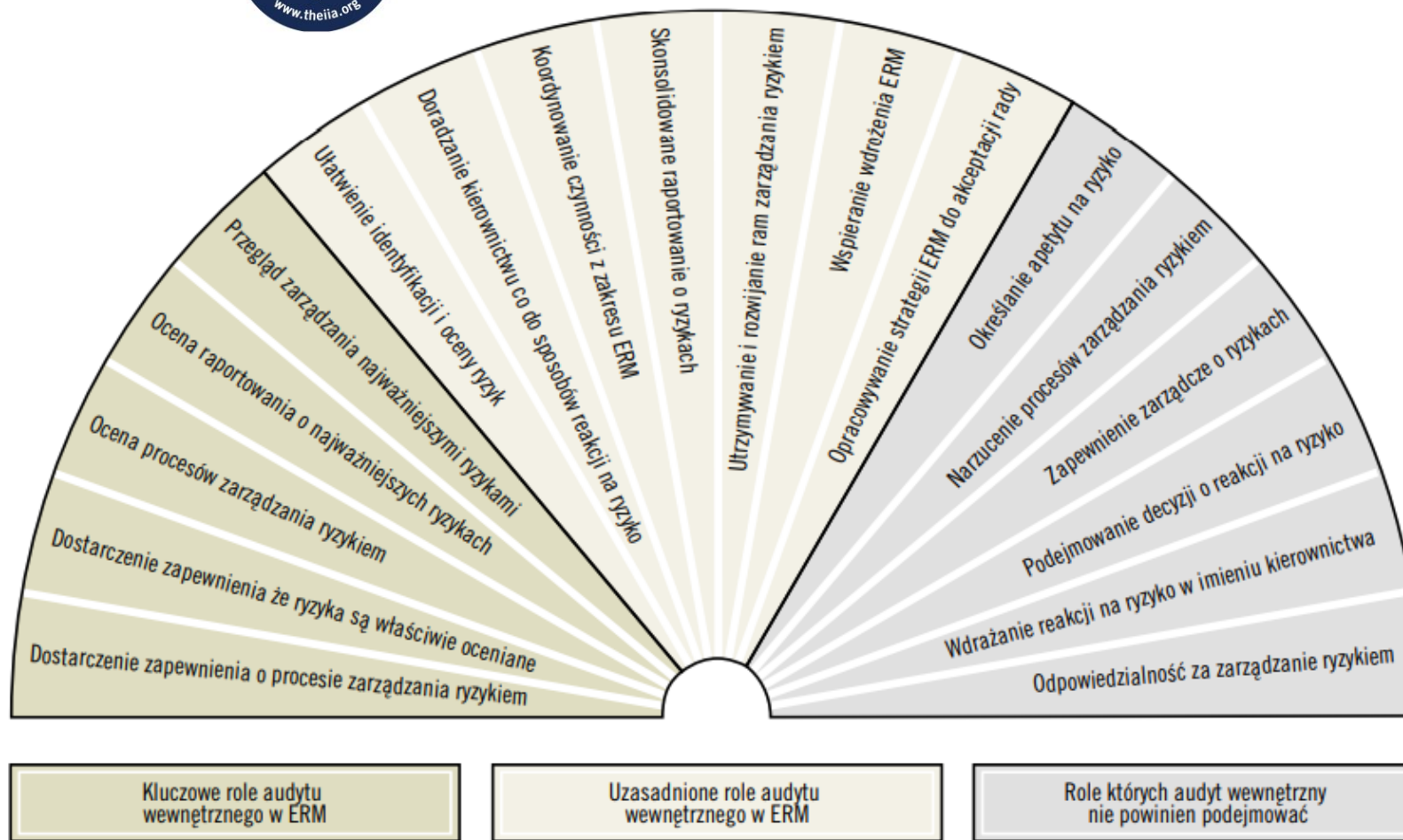
- cele organizacji wspierają misję organizacji i są z nią zgodne;
- istotne ryzyka zostały zidentyfikowane i ocenione;
- wybrano odpowiedni sposób reakcji na ryzyko, zgodny z apetytem organizacji na dane ryzyko;
- istotne informacje o ryzyku są zbierane i na czas przekazywane wewnątrz organizacji,
- umożliwiając pracownikom, kierownictwu i radzie wykonywanie obowiązków.

!!! kontrola zarządcza !!!

Audyt wewnętrzny może w trakcie różnych zadań zbierać informacje potrzebne do wyrażenia powyższej oceny. Wyniki tych zadań, zebrane razem, dadzą obraz procesów zarządzania ryzykiem w organizacji i ich skuteczności.

Procesy zarządzania ryzykiem są monitorowane w ramach bieżącego zarządzania, odrębnych ocen lub na oba te sposoby.

(standard 2120.A1, 2120.A2, 2120.C1, 2120.C2 i 2120.C3)

Rysunek 2 – Role audytu wewnętrznego w ERM

Źródło: The IIA Position Paper “The Role of Internal Auditing in Enterprise-wide Risk Management”.

Charakter pracy (grupa standardów 2100)

– specyfika jednostek sektora finansów publicznych
(kontrola zarządcza – art. 272 *uofp*)

2130 – *Kontrola*

Audyt wewnętrzny musi wspierać organizację w utrzymaniu skutecznych mechanizmów kontrolnych poprzez ocenę ich skuteczności i wydajności oraz promowanie ciągłego usprawniania.

(standard 2130.A1 i 2130. C1)

!!! kontrola
zarządcza !!!

Charakter pracy (grupa standardów 2100)

– specyfika jednostek sektora finansów publicznych

(kontrola zarządcza – art. 272 *uofp*)

§ 14. 1. Rozpoczynając realizację zadania zapewniającego, audytor wewnętrzny przeprowadza przegląd wstępny, polegający w szczególności na:

- 1) zapoznaniu się z celami i obszarem działalności jednostki, w którym zostanie zrealizowane zadanie;
- 2) dokonaniu identyfikacji i oceny ryzyka, po uwzględnieniu istniejących mechanizmów kontrolnych;
- 3) uzgodnieniu z audytowanym kryteriów oceny mechanizmów kontrolnych w obszarze działalności jednostki objętym zadaniem (...) !!! testowanie skuteczności i wydajności przyjętych i stosowanych w jednostce mechanizmów kontrolnych !!!

§ 18. 1. Audytor wewnętrzny (...) sporządza sprawozdanie z zadania zapewniającego zawierające w szczególności:

- 4) ustalenia i ocenę <mechanizmów kontrolnych w obszarze działalności jednostki objętym zadaniem> według kryteriów oceny (...) przyjętych w programie (...);
- 7) ogólną ocenę adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w obszarze działalności jednostki objętym zadaniem (patrz cele kontroli zarządczej – art. 68 ust. 2 *uofp*) – skala oceny, a może tak jak w *Oświadczeniu...?*

Standard 2130 - *Kontrola*

Dodatkowe kroki, które audyt wewnętrzny może podjąć, aby promować ciągłe doskonalenie skuteczności kontroli obejmuje:

- Zapewnianie szkoleń w zakresie kontroli i bieżących procesów samooceny;
- Moderowanie warsztatów oceny kontroli (lub ryzyka i kontroli) dla kierownictwa;
- Pomoc kierownictwu w ustanowieniu logicznej struktury dokumentów, analizowanie, ocenianie mechanizmów kontrolnych;
- Wsparcie w opracowaniu procesu identyfikacji, oceny i doskonalenia kontroli;
- Bieżąca pomoc z pojawiającymi się wyzwaniami, przepisami i regulacjami oraz związanymi z nimi wymaganiami dotyczącymi mechanizmów kontrolnych.

Sesja Q&A

Dziękujemy za uwagę!

KONTAKT:

Wydział Koordynacji Kontroli Zarządczej
i Audytu Wewnętrznego
w Sektorze Publicznym
Departament Efektywności Wydatków
Publicznych i Rachunkowości
e-mail: koordynacjaaw@mf.gov.pl

Strona *Progr@mu Wiedza i umiejętności = kompetencje*:
<https://www.gov.pl/web/finanse/progrm-wiedza-i-umiejtnosci--kompetencje>